

фактори. Основними затребуваними товарами є трактори, комбайни, сівалки, плуги, культиватори, дощувальні машини та ін. Продукція реалізується по всій території України.

Маркетингові дослідження на ринку сільськогосподарської техніки проводяться виходячи із поставленої мети та завдань, якими можуть бути аналіз ціни, споживача, конкурентів, технологій та ін. На основі проведеного аналізу керівникам простіше визначити подальші дії, щодо роботи організації.

Одним із методів контакту зі споживачем на ринку сільськогосподарської техніки є виставкова діяльність, при якій виробники мають змогу ознайомити потенційного споживача із власними товарами, продемонструвати переваги власної техніки, її техніко-економічні характеристики, комфортні умови експлуатації та ін. Запропонувати покупцям каталоги товарного асортименту. В процесі прийняття рішення про покупку значною перевагою є сервісне обслуговування техніки.

Отже, формування роботи підприємств-виробників сільськогосподарської техніки на основі вивчення потреб споживачів стає основою успішної діяльності організацій. За допомогою маркетингових інструментів корпораціям простіше реалізовувати власну продукцію. Керівникам варто проводити достатнє фінансування маркетингових досліджень, що дозволить краще зрозуміти потребу та бажання потенційних покупців. Тому маркетингові рішення є основою в ланцюжку продажу від виробника до споживача.

Л.Р. СТРУТИНСЬКА, С.В. АНДРУСІВ, І.С. АФТАНАЗІВ
Національний університет "Львівська політехніка"

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ТА ПЕРЕРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

© Струтинська Л.Р., Андрусів С.В., Афтаназів І.С., 2018

Все очевиднішою постає розуміння того, що для виживання та продовження роду людського терміново необхідно таким чином видозмінювати та реорганізовувати світову економіку, щоб інтегрувати у екологічну інфраструктуру всю без винятку виробничу діяльність людства. І найдієвіший шлях для вирішення даної проблеми – повсемісне переведення діючих підприємств та цілих галузей економіки на екологістичні засади. Обумовлено це тим, що кінцевою метою діяльності екологістики як засобу ефективного управління є такі напрями: зменшення шкідливого впливу логістичних процесів, що супроводжують виробничі процеси всередині підприємства, на навколишнє середовище; зменшення обсягів споживання невідновлюваних або частково відновлюваних енергоресурсів у виробничому та логістичному ланцюгах.

На думку авторів до цих двох безсумнівних напрямків задач екологістики необхідно додати третій: повна екобезпечна переробка відходів власного виробництва та очищення і знезараження від усіх різновидів забруднень супутніх виробничим процесам природних середовищ, речовин та матеріалів.

Аналіз різнопланових малих виробничих підприємств переробної і харчової промисловості Західного регіону дозволяє виокремити три їх різновиди як типові для дослідження впливу на навколишнє середовище. Це підприємства переробки молока в молочну продукцію, підприємства виготовлення дріжджів та підприємства пивоваріння і виготовлення соків та безалкогольних напоїв. Проаналізуємо виробничі та супутні їм процеси діяльності обраних типових підприємств з позицій їх впливу на навколишнє середовище.

Для виокремлених нами типових підприємств цими відходами переважно являються: сироватка – для молокопереробних підприємств; просякнуті пивними дріжджами зерна ячменю, хмелю та солоду (так звані «дробина» та «сусло») – для пивоваріння; спресовані відходи фруктів та

овочів (так званий «жмих») при виготовленні з них соків – для підприємств виготовлення соків та безалкогольних напоїв; дріжджова маса – для підприємств виготовлення дріжджів.

Таким чином, проведений аналіз діяльності типових підприємств харчової і переробної промисловості стосовно екології доволі відображає наступне: основні виробничі процеси безпосередньої шкоди повітрю та температурі навколишнього середовища не завдають; основними відходами виробництв підприємств харчової та переробної промисловості є забруднена миючими засобами та залишками розчинених у ній фракцій сировини технічна вода та органічні відходи, обумовлені типом виробництва (дробина, сусло, сироватка, дріжджова маса, жмих тощо); типові підприємства малого і середнього бізнесу, що задіяні у галузі харчової та переробної промисловості, в переважаючій більшості не оснащені технічними засобами переробки та утилізації органічних відходів і, як правило, скидають їх рідинні фракції у водойми чи каналізаційну мережу, а органіку – на сміттєзвалища; на теренах Західної України відсутня налагоджена централізована мережа збору органічних відходів та переробки їх у тепло – чи електроенергію.

Проблема полягає в тому, що на даному етапі обладнання для біологічної переробки органіки у біогаз, так звані біотенки, доволі вартісне, а біологічно активна біомаса вимагає певних умов для її зберігання і теж не є дешевою. Зрозуміло, що коштів у підприємців на це не вистарчає і вони за усталеною вже традицією скидають відходи у сміттєві відвали. Тому без врегулювання даної проблеми на державному рівні тут не обійтись, а державницька політика стосовно створення екологістичних підприємств повинна бути поетапною, послідовною, а головне вдумливою. І першочерговим тут повинні бути не заборонні та каральні заходи щодо заборони вивозу відходів на сміттєзвалища, а створення передумов, за яких власна переробка відходів буде економічно вигіднішою.

На першому етапі місцеві органи самоврядування могли б створити районні біотехнологічні електростанції, які в межах певного району чи регіону централізовано збирали б та переробляли б різноманітні органічні відходи у біотенках на біогаз. Спалюванням біогазу в енергетичних установках одержували б теплову та електричну енергію, коштами від продажу якої і покривали б витрати від придбання у підприємців органічних відходів та затрати на придбання біотенків та біоенергетичних установок. Уже на цьому першому етапі підприємці зможуть з вигодою продавати свої виробничі відходи, а не скидати їх на сміттєзвалища. Звичайно, тут виникатимуть певні логістичні проблеми, пов'язані із збором та перевезеннями органічних відходів, та вони можуть успішно вирішуватись, наприклад, транспортними комунальними службами.

Паралельно цьому першому етапу, або після його запровадження, на другому етапі державні органи влади повинні відшукати і виділити належні кошти на розробку і виготовлення доступних за ціною для підприємців малого та середнього бізнесу біотенків та біоенергетичних установок. За відсутності належних обсягів коштів для придбання цього устаткування підприємці повинні мати можливість взяти його у довготривалу оренду із подальшим правом викупу. А державні органи влади чи органи місцевого самоврядування повинні гарантувати підприємцям-виробникам біоенергетики необмежене пільгове придбання виробленої ними електроенергії.

І тільки після цього на третьому етапі органами місцевого самоврядування повинен бути запроваджений жорсткий контроль за недопустимістю скидання забрудненої води у каналізаційні мережі чи відкриті водойми, а органічних відходів – у природні ландшафти чи сміттєзвалища.

Четвертим етапом створення передумов для переходу діючих і новоутворюваних підприємств на рівень екологістичних повинна бути відмова з боку органів місцевого самоврядування у видачі ліцензій на виробничу діяльність у випадку неспроможності адміністрацією та власниками підприємства забезпечити безвідходне виробництво. Під безвідходним виробництвом у даному випадку слід розуміти спроможність підприємства самотужки переробляти власні відходи в корисну для подальшого використання сировину, або теплову чи електричну енергію. Завдяки цьому навколишнє середовище, а головне, мешканці даного регіону будуть захищеними від затруєння життєво важливих для них повітря, води та ґрунтів. До того ж економіці держави замість витрат на переробку сміттєзвалищ поступатимуть додаткові надходження від продажу виробленої із відходів енергії. Бо по аналогії із висловом великого хіміка минулого Дмитра Менделєєва, що спалювання нафти рівносильне спалюванню грошових купюр, можна стверджувати, що цілком аналогічним злочином є спалювання (знищення гниттям) органічних відходів.